

Упражнение 9

Основни тестове за проверка на хипотези
за средна стойност. (p-стойност)

Алгоритъм за тестване на хипотези

(p-стойност)

1. Напишете нулевата и алтернативната хипотеза
2. Определете статистиката и извадковото разпределение
3. Пресметнете P-стойността за статистиката на теста
4. Направете извод
5. Дайте интерпретация на вашия извод

Проверка на хипотези за средна стойност

Контрахипотеза за популационното средно	Статистика при известна дисперсия σ^2
$H_1: \mu > \mu_0$	$z = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}} \in N(0,1)$
$H_1: \mu < \mu_0$	
$H_1: \mu \neq \mu_0$	

Извадката е направена от нормална популация с

- **известна дисперсия**

или

- **неизвестна дисперсия, но извадка с голям обем, $n > 30$ (В този случай във формулата популационното стандартно отклонение σ се замества с неговата точкова оценка s)**

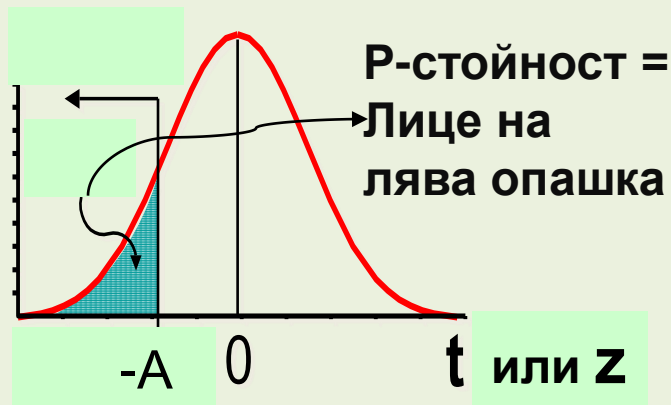
Проверка на хипотези за средна стойност

Контрахипотеза за популационното средно	Статистика при Неизвестна дисперсия σ^2
$H_1: \mu > \mu_0$	$t = \frac{(\bar{x} - \mu_0)}{\frac{s}{\sqrt{n}}} \in t(n-1)$
$H_1: \mu < \mu_0$	
$H_1: \mu \neq \mu_0$	

Извадката с малък обем $n < 30$ е направена от нормална популация с неизвестна дисперсия
Или неизвестно популационно стандартно отклонение

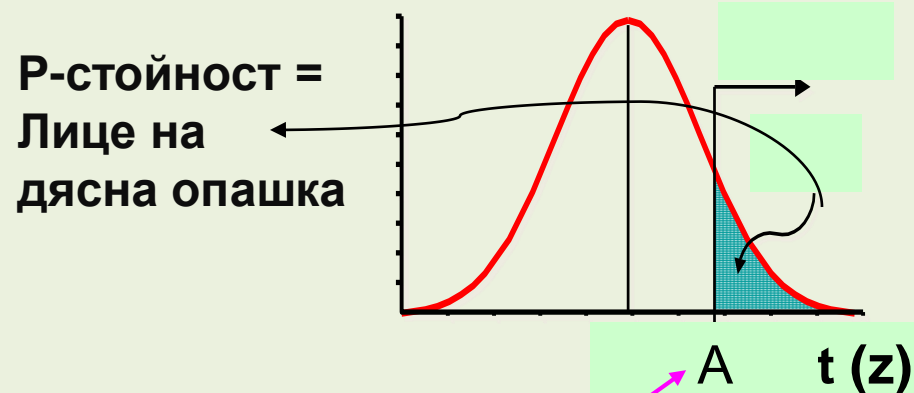
Определяне за **р-стойност**= Лице

Едностраниен, ляв тест

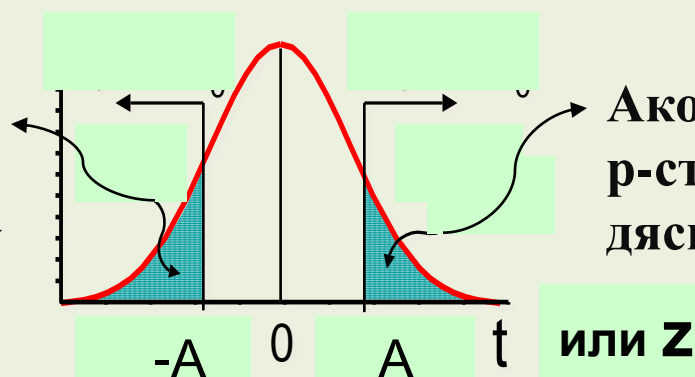
Стойност на
статистиката

Едностраниен, десен тест

Стойност на
статистиката

Двустраниен тест

Ако A е
отрицателно, р-
стойност =
2* лицето на лявата
опашка

Ако A е положително,
р-стойност = 2* лицето на
дясната опашка

Стойност на статистика

Отхвърляме H_0 ако стойността е малка

P-стойност

Интерпретация

По-малко от 0,01

Голяма статистическа значимост. Много строги докательства срещу нулевата хипотеза

От 0,01 до 0,1

Статистически достатъчни доказательства срещу нулевата хипотеза.

По-голямо от 0,1

Недостатъчно основание за отхвърляне на нулевата хипотеза

13.2.Направена е случайна извадка от 576 жители на дадена област с цел да се установи дали консумираното количество портокалов сок в тази област е поне 150 грама дневно. Получено е, че средната дневна консумация на портокалов сок от тези жители е **143** грама. Знае се, че дневната консумация е нормално разпределена със стандартно отклонение 96 грама.

Намерете р-стойността на теста и направете извод..

Решение: Интерпретация а данните:

576=n обем на извадката

96= популационна дисперсия σ^2 (параметър)

150= константата от хипотезата

143= $\bar{x}$ извадковото средно (статистика)

0.05= α

дали поне 150 грама дневно => едностранен тест

$H_0: \mu=150$ $H_1: \mu < 150$ Използваме статистиката

$$z = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}} \in N(0,1)$$

$$z = \frac{143 - 150}{96} \sqrt{576} = -1.75$$

Намиране на р-стойността= лицето наляво от точката -1.75, т.е. $1 - 0.96 = 0.04 \Rightarrow$

Извод $0.04 < 0.1 \Rightarrow$ Отхвърляме H_0 . Консумираното количество портокалов сок в тази област е < 150 гр дневно. (СПРАВНИ С ИЗВОДА с КО)

13.7. Производител на лютеница я пакетира в буркани с етикети, на които е записано *нето 400 г.* Известно е, че теглото е нормално разпределено със стандартно отклонение 10 грама. Направена е извадка от 16 буркана и е получено, че тяхното средно тегло е 404 г.

б) Трябва ли да се препоръча регулиране на машината, ако се използва р-стойност?

Решение: Интерпретация а данните:

10= популационно стандартно отклонение σ (параметър)

400= константата от хипотезата

404= $\bar{x}$ извадковото средно (статистика)

16=n=обем на извадката

$H_0: \mu=400$ $H_1: \mu \neq 400$

Известна популационна дисперсия. Използваме статистиката

$$Z = \frac{404 - 400}{10} \sqrt{16} = 1.6$$

Намиране на р-стойността= удвоеното лице надясно от точката 1.6, т.е.

$2(1 - 0.945) = 2 * 0.055 = 0.11 \Rightarrow$ Извод 0.11 е $> 0.1 \Rightarrow$ Няма основание да отхвърлим H_0 . Няма статистическо основание да се препоръча регулиране на машината. (СРАВНИ С ИЗВОДА с КО)

13.8. От учебен отдел в Университета „Образование за всеки“ е направена случайна извадка от 25 първокурсници и е получено, че средния им успех от първия семестър е 5,10 с дисперсия 0,059. Знае се, че успехът е нормално разпределена случайна величина.
б) Като използвате р-стойност, тествайте хипотезата, че успехът на студентите в този университет е над 5,00.

Решение: Интерпретация а данните:

5= константата от хипотезата

5.10= $\bar{x}$ извадковото средно (статистика)

0.059= ивадкова дисперсия s^2 (статистика)

25=n=обем на извадката

$H_0: \mu=5$ $H_1: \mu > 5$

Неизвестна популационна дисперсия и малък обем. Използваме статистиката

$$t(24) = \frac{5.1 - 5.00}{\sqrt{0.059}} \sqrt{25} = 2.05847$$

Намиране на р-стойността= лицето надясно от точката 2.05847 на 24 ред, т.е.

$p = 1 - 0.975 = 0.025 \Rightarrow$ Извод $0.025 < 0.1 \Rightarrow$ Отхвърляме H_0 . Успехът е по-голям от 5.00 (СРАВНИ С ИЗВОДА с КО)

13.9. Известно е, че разходът на бензин на определен вид автомобил е нормално разпределен. Производителят твърди, че определена марка автомобили до 10000 км имат разход не по-голям от 7,5 на сто на магистрала. Случайно са избрани 9 коли от определения модел, всяка под 10000 км, и е измерен техният разход на бензин. Намерено е, че средният им разход на бензин на магистралата София – Пловдив е 7,48 л на сто със стандартно отклонение 0,1. Може ли да се твърди, че твърдението в каталога на производителя не е вярно?

Решение: Интерпретация а данните:

0.1= извадково стандартно отклонение s (статистика)

7.5= константата от хипотезата

7.55= $\bar{x}$ извадковото средно (статистика)

9= n =обем на извадката

$$t = \frac{(\bar{x} - \mu_0)}{\frac{s}{\sqrt{n}}} \in t(n-1)$$

разход не по-голям от 7,5(7.48<7.5) => едностранен тест, лявостранен

$H_0: \mu=7.5$ $H_1: \mu<7.5$

Неизвестна популационна дисперсия и малък обем. Използваме статистиката

$$t(8) = \frac{7.48 - 7.5}{0.1} \sqrt{9} = -0.6$$

Наляво от точката (-0.6) лицето от Приложение 2 на 8 ред е $1 - 0.65 = 0.35 \Rightarrow p\text{-стойност} = 0.35 > 0.1 \Rightarrow$ Извод $\Rightarrow$ НЕ отхвърлим H_0 , т.е. Нямаме основание да приемем, че разходът на гориво е по-малък от 7.5 на сто. (независимо, че средния разход от извадката е <7.5)

13.3. Паста за зъби се опакова в разфасовки по 50 грама. Знае се, че теглото е нормално разпределено. За да се тества дали машината не пълни по-малко, се вземат по произволен начин 10 тубички и се претеглят и се получава средното им тегло е 48 гр. с дисперсия 4.

Решение: Интерпретация на данните:

4= извадково стандартна дисперсия s (статистика)

50= константата от хипотезата

48= $\bar{x}$ извадковото средно (статистика)

10= n =обем на извадката

Пълни ли по-малко от 50 => едностранен тест, лявостранен

$H_0: \mu=50$ $H_1: \mu<50$

Неизвестна популационна дисперсия и малък обем. Използваме статистиката

$$t = \frac{48-50}{2} \sqrt{10} = -\sqrt{10} = -3.17$$

От приложение 2 на ред 9 лицето наяво от (-3.17) е $1 - 0.995 = 0.005 = p$ – стойност $< 0.1 \Rightarrow$ Извод $\Rightarrow$ Отхвърляме H_0 . Машината пълни по малко от 50 гр.

К

Р

А

Й